

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is

Előfizetési árak:

Helyben hazhoz hordva:	
Egész évre	22 frt.
Fél évre	12 frt.
Negyed évre	6 frt.
Egy hóra	1 frt.

Vidékre postán küldve:

Egész évre	14 frt. — kr.
Fél évre	7 frt. — kr.
Negyed évre	3 frt. 50 kr.
Egy hóra	1 ft 20 kr.

Hirdetések helyben ástendők.

Szerkesztőség:
Főter, Hermann-udvar I. emelet,
a külső folyosón.

Bérmentelen leveleket csak ismert
kétől fogadjunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Főter, a törvényszék melletti Neumann-
házak utcára nyíló helyiségében.

Hirdetések díjazabály szerint.
Egy sa szám 5 kr. ünnep- és vasárnap
utáni szám 3 kr.

A főrendiházi felszólalások.

Arad, december 23.

A kereskedelmi palota költségvetésének tárgyalása a főrendek házában két fontos momentumra teszi figyelmessé a gondos szemlélet, és pedig először arra, hogy államháztartásunk viszonyait még legteljesebb kormányparti emberek is olyanoknak tartják, melyeknek orvoslására komolyan kell törekedni, másodsor, hogy minden kormánypartiság mellett is igen kellemes dologt képez néha olyan ellenzéki szárnycsatgatásokat próbálni, melyek a nagy közönség körében sokkal kedvezőbb fogadtatásra számíthatnak, mint például a kormánynak tuskön-bokronát való követése.

Szláv József koronaért, Ghyecy Kálmán főrendi tagot tartjuk olyan jó szabadelvű párti embereknek, kik pusztán ellenzéki kézkézből nem képeznek a kormány frontot, s ha egyes esetekben az óvától eltérő vélemény mellett szavazatukat a kormány javaslata ellenében ohajjták érvényesíteni, azt csak azért teszik, mert jónhiszeműleg az állam érdekeinek kívánnak szolgálni; de viszont azt sem tagadhatjuk, hogy amikor ok a kormány javaslata ellenében állást foglalnak, mások e látszólagos ellenzéki kézkézből egyéb esetekben nélkülözött elismerésekre méltatják őket, s ez az elismerés jól eshet nekik, de nem azért, a miert azt nekik az ellenzék szánta, hogy a kormányban egy kis gondot okoztak, hanem csupán azért, mert végre róluk is fölteszik, hogy az ország érdekében tudnak is, s akarnak is munkálkodni.

A szabadelvű párt évek hosszú során át bebizonyította, hogy egy olyan tömör pártot képez, mely ellen hiába egyesül a két ellenzék, s a most föl-emelt két kiváló nevezetessége alkotmányos életünknek, eléggé bebizonyította, hogy a kormány munkáját megnehezíteni, állását gyengíteni soha sem állott szándékában, s mostani felszólalásukat, vagy ha jobban tetszik, Széchenyi javaslatával szemben való föllépésüket sem annak lehet felírni, mintha ok tán frontot akarnának vál-

toztatni, hanem inkább annak a komoly szándoknak, hogy az összes országgyűlési pártokat szigorubb gazdálkodásra ösztönözve, a kormánynak is lehetőségét nyujtsanak a takarékoság terére lépni, mert azt jó lesz megjegyezni, hogy a mai válságos helyzet okáért nagy igaztalanság volna magát a miniszteriumot, vagy annak pártját okozni s felelősségre vonni, mivel köztudomáslag bizonyos kívánalmak költségeinek előteremtésére nyilvánult közohaj igen gyakran az ellenzékkel sokkal hangosabban nyilvánult, mint a kormánypártnál, melynek olyan esetekben, mikor ez a szigorubb gazdálkodás szükséges iránti tekintetből ez ellenzéki kívánalmaknak nem akart pártolásra kelni, nem egyszer kellett az érzéketlenség vádjával találkozni.

Jó utak, olcsó közlekedési eszközök, jó igazságszolgáltatás, népnevelés, s az állami és társadalmi szükségletek ezer neme várta megoldását a törvényhozástól, melynek tagjai fogékonyak is voltak a kor követelményei iránt, csak abban volt a hiba, hogy egyszerre sokat akartunk, s e hibában vesztesek vagyunk mindanyanyian, kormánypart úgy, mint ellenzék.

A főrendiházi felszólalásokat tehát nem tekinthetjük egyének, mint a helyzet komolyságából eredt intó szózatnak. A kormány is azt tekinti most már legfőbb feladatának, hogy a legszigorubb takarékosással igyekezzünk a helyzet súlyos voltát enyhíteni addig is, mig akár az európai, akár az általános gazdasági viszonyok kedvezőbbre fordulása gyökeresebb segítséget tesz lehetővé.

Téved az ellenzék, ha ennél meszebb menő fontosságot tulajdonít a főrendiházi felszólalásoknak. Különböben is az ilyen mérséklő és figyelmeztető hívatás minden főrendiháznak mintegy attributumát képezi, a nélkül, hogy a pártéletben vagy a kormányok állására nézve valami eldöntő befolyással és hatással lenne.

K.

mélyes meggyőződésével és tapasztalataival tisztába jöjünk. Tagadhatatlan, hogy jó könyvek mindig érdeme, ha szerzője alakja abból kidomabolódik. De akkor egy nagy szemlelet látunk magunk előtt, ki ha meghasonlással jutott is a társadalommal, nagy oka lehetett rá és ki imponáló szellemerejével és hatalmas logikájával meg is fog bennünket győzni. Szóval a szerzőnek csak akkor szabad elöttebe lépni, ha mint győztes jelenhetik meg és nem akkor, ha éppen saját érvei által szenved vereséget.

Ilyen vereséget szenved szerző, midőn érthetlenséget és homályosságot áru s zellemesség gyanant. Valóban, az ember nem is hinná, hogy Révész ur mily bámulatos teleményességgel képes új meg új szellemeskedéseket produkálni, melyekre nézve ahogy sem tudunk tisztába jönni. Egy egész sor ilyen szellemeskedést idezhetünk, ha nem akarnók az igen tisztelt olvasó tőrelmét próbára tenni. Legyen elég egy-két mutatvány. „A mit nem lehet két szóval elmondani, az egyáltalán nem lehet egész tisztán és érhetően körülírni.” (15. lap.) „Mindig jobb, ha az ember nem tudja, mit akar.” (55. lap.) Szerző egész sportszerűen ízi e kifejezéseket, melyek szellemesség leple alatt absurdomot tartalmaznak. De meg ez csak hagyják! De szerző egyszerűsége a jogi teren tett tanulmányait is be akarja nekünk mutatni és egy egész lapot (60. l.) szentel a szigorú és méltányos jog közt lévő különbségnek. De tessék elhinni, nincs köszönet benne!

Mit szólnjak azonban szerző nagy olvasottságához, a melyről lépten-nyomon meg akar bennünket győzni. Csak sikerül is neki. Csak az a kár, hogy szerző nagyon is elbizakodik és azt hiszi, hogy őt többet olvasott minden más embernél. Így történhetett aztán, hogy szerző oly dolgokat is talál fel, melyekről föltelezi, hogy azokat más ember nem olvasta.

De föltesztük a kérdést, hogy minek akar valaki ilyen magas problémák megvitatására vállalkozni, ha sem kellő tanultsága, sem kellő tapasztalata, de meg kellő megfigyelő tehetsége sincs és ha az ilyen könyv megírásához szükséges és legfontosabb kellékek bírányát meg humorról, szellemes leírásról és helyén alkalmazott iróniával sem tudja pótolni. De többet mondok. Minek akarja valaki a társaság egyes alakjait és nyilvánosságait lerajzolni, ha még a „társaság” szó jelentőségével sincs tisztában, és a helye t helye-

Országgyűlés. A főrendiház szerdai ülésén egész sorát tárgyalta le a törvényjavaslatoknak. Minden vita nélkül fogadták el a főrendek a hazai iparnak adott állami kedvezményeknek némely bányai vállalatokra való kiterjesztéséről; a Németalfölddel és Brazíliával az áruvédegyek oltalmazása tárgyában kötött államszerződések bevizsgálásáról szóló törvényjavaslatokat. A igazságügyminiszteriumnak a kereskedelmi miniszterium részéről árpülő házban való elhelyezéséről és az arra szükséges több költség fedezéséről szóló törvényjavaslat azonban már élnék vitát idézett elő. Elsőnek szólalt fel Szilávy József koronáért. Ekkor kijelenté, hogy a javaslatot nem fogadják el, mert úgy látja, hogy sem a tervezet elkészítésében a legprimitívebb szabályokat, sem a póhtitel kérésében a törvényhozás budget-jogait nem tartották tiszteltében. A gazdálkodást is, mely ilyen tulkiadásokat eredményezhet, veszedelmesnek tartja, mert attól fél, hogy ennek következtében hitelünk csökkenni s kimerülni talán éppen akkor fog, a mikor arra esetleg hasznok és becsületünk megóvása érdekében a leguagyobb szükségünk lesz. Tudja ugyan, hogy az elkövetett hibák tulajdonképpen nem a miniszter terhelik, de mert ő az egyedül felelős minden közegért, iránta érzett személyes rokonszenve és tisztelete „daczára megtagadja szavazatát a javaslatról. Széchenyi Pál gr. kereskedelmi miniszter hivatkozott arra a kényserhelyzetre, mely a tervet s vele minden számítását megváltoztatott. Apróbb változásra el lehetnek készülv. De nem arra, hogy a bekövetkezt szabályozás folytán sokkal nagyobb teret kell beépíteni, mint amennyi eredetileg rendelkezésre állott. Mulasztás sem az eljárásban. Sem a többlet bejelentésében nem történt a miniszterium részéről, mert még tavaly augusztusban sem a többlet nagyságát sem azt, hogy az igazságügy miniszterium osztozni fog-e az épület használásában, nem tudhatták. Ghyecy Kálmán röviden, pénzügyi szempontból bírálta a javaslatot. Tiszta Kálmán miniszterelnök figyelmeztette a főrendiházat, hogy az egyáltalán nem tekinthető közönboznak, hogy e két miniszterium ötven év múlva tehermentes állami épületek lesz elhelyezve. A házör folyton drágul s a közhatalúaké annyival is inkább, mert minden háztulajdonos tudja, hogy a költséges átalakítások és berendezések miatt hivatalok csak nagy nehezen költözhetnek. Zichy Nándor gróf meg volt arról győződve, hogy az épület emelésében mindenkit a legjobb szándék vezetett, de az alapot hibázták el. Eleinte nem gondolt arra senki, hogy két miniszterium együtt lesz elhelyezve; de azt, hogy tulköltöttek a megszavazott összegben, idején nem jelentették be, s azért ő sem szavazza meg a javas-

latot. — Tiszta Kálmán miniszterelnök újbóli rövid felszólalása után a ház nagy többséggel elfogadta a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben. Ezután tárgyalta a fővárosi államrendőrség épületének (volt „Európa” szálló) megvásárlására szükséges kölcsönről szóló törvényjavaslatot, melyet általánosságban elfogadtak. A részletes tárgyalásnál Ghyecy Kálmán módosítást nyújtott be az iránt, hogy a törlesztési összeg ne a belügyminiszterium költségvetésében, de az államadóságok rovataiban szerepeljen s kifejtette, hogy a hasonló összegekkel általában azt az eljárást tartaná követendőnek. Szapáry Gyula gróf pénzügyminiszter és Tiszta Kálmán miniszterelnök ellenző és Zichy Nándor gróf pártoló felszólalása után a főrendiház a módosítást elvetette s részleteiben is változatlanul fogadta el a javaslatot. — Ezután a főnem államvasut indóháznak kibővítéséről szóló törvényjavaslatot fogadták el minden vita nélkül.

Tiszta Kálmán miniszterelnök felett Schlauch Lőrinc szatmári püspök interpellációja a főváros közegészségügyi szervezetének államosítása tárgyában. A miniszterelnök kifejtette, hogy legutóbb a cholera alatt, s utabban minő befolyás gyakorolt, s szándékozik a jövőben is gyakorolni Budapest közegészségügyére, amely befolyás fölössége teszi. hogy ez iránt törvényhozási is intézkedés történjék. — Schlauch Lőrinc köszönettel vette tudomásul a választ. — Végül Haynald Lajos kalocsai bíbornok-érke es beszédében s élnék élenezés között kérés az elnököt, hogy a főrendiház szerencsekvánatait Ú Felsége és felséges családja előtt tolmácsolja. — Sennyei Pál br. elnök a főrendiház tagjainak kívánt boldog ünnepeket. mire Haynald Lajos bíbornok a ház jó kívánalmainak adott kifejezést az elnök iránt, hosszas megújuló éljenzések között.

Tiszta István dr. a vizaknai kerület országgyűlési képviselője. Keddén Vizaknára érkezett. A pályaudvaron nagy számú választóközönség élén Timár Károly a szabadelvű párt elnöke-üdvözölte a képviselőt, ki szívélyes szavakban válaszolt, köszönetet mondva a meleg fogadtatásért. Ezután a hosszú kocsi sorból áll megindult a városba. A menet élén 12 tagból álló lovasbanderum haladt. A sötétbarna díszkapu volt fellállítva, melynél Kremenczki főnök üdvözölte a képviselőt. Este tiszteletére kiváltságát rendeztek. A túzóltok fátylárnyékkal tisztelet meg. Tiszta István másnap tartotta meg programbeszédét a városi ászán.

A külföldi játékpenz. A pénzügyminiszterium a következő körrendeletet intézte valamennyi pénzügyigazgatósághoz és vámhivatal-

hoz: Egyértelműleg a m. kir. belügyminiszteriummal, valamint a bírodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok illető es. kir. miniszteriumaival, a belföldi vert pénzekhez ugyasra, szüre és vertere hasonló mindenemű külföldi játékpenz behozatala eltiltatik. E rendelet attól a naptól kezdve lép életbe, melyben az a vámhivatal tudomására jut.

hoz: Egyértelműleg a m. kir. belügyminiszteriummal, valamint a bírodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok illető es. kir. miniszteriumaival, a belföldi vert pénzekhez ugyasra, szüre és vertere hasonló mindenemű külföldi játékpenz behozatala eltiltatik. E rendelet attól a naptól kezdve lép életbe, melyben az a vámhivatal tudomására jut.

Franciaország socialistái.*

Franciaországban, hol a harmadik rend először juttatta érvényre és törvényes elismerésre eszméit, hol ő hatalomban megerősöbülve, és támogatva a munkások izmos karjai által, véres csatákban legyőzte a kiváltságos osztályokat; ugyanott a negyedik rend eszméje is először fogamzott, támadtak először a szegény munkások részére védők, kik gyűlöletüknek elnyomott ellen savaik által kifejezést adtak és tanaitak elterjesztve megalattolták a socialismust. Igaz, hogy sokan, bár a legosztintébb érzelmeiktől vezetve, tévútra söt olyan szélsőségekre vergődtek, mi által terveik megvalósítása képtelenséggé vált; de annak daczára tiszteljék eme férfiakban azon nemes szándékok és lelkesítő buzgalmat, melylyel az elnyomott emberiség sorsának javulása iránt viseltek, fogadjuk köszönettel és tegyük magunkévá ama jót és hasznosat, mely tanácsban s irataikban fel-merről.

Les extrémés ses touchent. A tiárs-état, mely a munkások karjainak felállózza nélkül, soha el nem érhetne volna célját; az egyenjogúságot a többi renddel, átruházván fősúlyát a tökére, nemcsak, hogy elfelejtette azokat, kiknek nagymérvben köszönhetta szabadulását, de az ó-kor rabzoltságánál is nehezebb bilenceekkel, az anyagi nyomorral és az erkölcselenit közönységgel, leláncszolta. Mi eszja, ha a munkások részéről egykoron tanusított feláldozó pártolás legmakacsabb gyűlöletű csoport át, ha eme gyűlölet kifejezést nyert a communismus tanaisban, melynek alapján a magán vagyou jogosultságok kerreken tagadtatik.

Robespierre volt az első, ki azt, a mit Rousseau elméletileg kifejtett — az első, ki egy darab földet bekerített, és árokkal körül-sáncszolta, többi embertársai-val pedig elhitetli tudta, hogy az az övé, tulajdonképeni alapítója volt a társadalomnak. Mennyi erkölcselenesség, háboru, gyilkosság és menyinyi nyomor hárrítatott volna el az emberiségtől, ha csak

* Felhivjuk olvasóink figyelmét a nagy gondal írott tanulmányra. Szerk.

eltűnt... Szegény hóféherkém!.. Bizonyosan az az átkozott utcai léány folytatta meg.

Gyomay Zsigmond.

Első gyilkosságom.

(Folyt.) (Regény.)
Írta: Macó G., a párisi rendőrség volt főnöke.
— Az „Aradi Közlöny” számára fordította: N. G. —

A Princes-utcában levő két emberláb.

† B. t. . . . ? ?
„Azt hiszem, hogy ha láttak volna, mikor a kutat megvizsgáltam és meglepnek, mikor azt az utalatos csomagot felbonthatam — vádolhattak, sőt el is foghattak volna és védelmemre nem lettem volna képes egy szót sem szólni!”

„Es csak azóta vagyok teljesen megnyugodva, mióta ön itt van. Epen duhöz indultam, midőn Ringuét barátom erre haladt; őt kerstem tehát, hogy őt felfedezésemről értesíts. Különböben attól tartok, hogy a kut még többet rejt, mint amennyit találtam.”

„A háztulajdonosa gyermekkori barátom, a vidéken él és itt ügyeizt én intézem.”

„A ház egy agszút felügyeletére van bízva, a ki egy kissé süket és szellemi képességei sem sokat érnek. Csak épen száználomból tartjuk, de megfelelő alkalommal valami ápolásba adjuk.”

„Fél század óta lakik a házban és úgy össze van vele növe, mint a borostyán a sziklával; benne reméli életét is befejezni. Mostdják, hogy valaha egészen értelmes volt és még most is néha vannak tiszta pillanatai; de ez oly ritkán fordul elő és oly rövid ideig tart, hogy alig várhatni tőle valami felvilágosítást.”

„Neve Xorn Modesta és Champagneból származik. Azt állítja, hogy soha sem akart férjhez menni. Fiatal korában varrónő volt, de szemei gyengesége miatt már régen abba kellett hagynia a varrást. Tíz év óta jól-rozsult látja el a házfelügyelőni teendőket, azonban inkább rosszul, mint jól. Hábar hajadon, hetven éve miatt „Michel manának” hívják. Rendkívül szereti a macskákat, ezekből mindig kettőt-hármat tart.”

„Tegnap a hírtelen elromlott víz miatt akartam vele beszélni, de csak ilyen választ kaptam tőle: „Hóféherkém, szép kandurom,

azt hihesse, hogy e könyv érthetetlen megjegyzéseiben szellemességet és ferde fölfogásában világnézetet látunk.

Gyomay Zsigmond.

Első gyilkosságom.

(Folyt.) (Regény.)
Írta: Macó G., a párisi rendőrség volt főnöke.
— Az „Aradi Közlöny” számára fordította: N. G. —

A Princes-utcában levő két emberláb.

† B. t. . . . ? ?
„Azt hiszem, hogy ha láttak volna, mikor a kutat megvizsgáltam és meglepnek, mikor azt az utalatos csomagot felbonthatom — vádolhattak, sőt el is foghattak volna és védelmemre nem lettem volna képes egy szót sem szólni!”

„Es csak azóta vagyok teljesen megnyugodva, mióta ön itt van. Epen duhöz indultam, midőn Ringuét barátom erre haladt; őt kerstem tehát, hogy őt felfedezésemről értesíts. Különböben attól tartok, hogy a kut még többet rejt, mint amennyit találtam.”

„A háztulajdonosa gyermekkori barátom, a vidéken él és itt ügyeizt én intézem.”

„A ház egy agszút felügyeletére van bízva, a ki egy kissé süket és szellemi képességei sem sokat érnek. Csak épen száználomból tartjuk, de megfelelő alkalommal valami ápolásba adjuk.”

„Fél század óta lakik a házban és úgy össze van vele növe, mint a borostyán a sziklával; benne reméli életét is befejezni. Mostdják, hogy valaha egészen értelmes volt és még most is néha vannak tiszta pillanatai; de ez oly ritkán fordul elő és oly rövid ideig tart, hogy alig várhatni tőle valami felvilágosítást.”

„Neve Xorn Modesta és Champagneból származik. Azt állítja, hogy soha sem akart férjhez menni. Fiatal korában varrónő volt, de szemei gyengesége miatt már régen abba kellett hagynia a varrást. Tíz év óta jól-rozsult látja el a házfelügyelőni teendőket, azonban inkább rosszul, mint jól. Hábar hajadon, hetven éve miatt „Michel manának” hívják. Rendkívül szereti a macskákat, ezekből mindig kettőt-hármat tart.”

„Tegnap a hírtelen elromlott víz miatt akartam vele beszélni, de csak ilyen választ kaptam tőle: „Hóféherkém, szép kandurom,

azt hihesse, hogy e könyv érthetetlen megjegyzéseiben szellemességet és ferde fölfogásában világnézetet látunk.

Gyomay Zsigmond.

Első gyilkosságom.

(Folyt.) (Regény.)
Írta: Macó G., a párisi rendőrség volt főnöke.
— Az „Aradi Közlöny” számára fordította: N. G. —

A Princes-utcában levő két emberláb.

† B. t. . . . ? ?
„Azt hiszem, hogy ha láttak volna, mikor a kutat megvizsgáltam és meglepnek, mikor azt az utalatos csomagot felbonthatom — vádolhattak, sőt el is foghattak volna és védelmemre nem lettem volna képes egy szót sem szólni!”

„Es csak azóta vagyok teljesen megnyugodva, mióta ön itt van. Epen duhöz indultam, midőn Ringuét barátom erre haladt; őt kerstem tehát, hogy őt felfedezésemről értesíts. Különböben attól tartok, hogy a kut még többet rejt, mint amennyit találtam.”

„A háztulajdonosa gyermekkori barátom, a vidéken él és itt ügyeizt én intézem.”

„A ház egy agszút felügyeletére van bízva, a ki egy kissé süket és szellemi képességei sem sokat érnek. Csak épen száználomból tartjuk, de megfelelő alkalommal valami ápolásba adjuk.”

„Fél század óta lakik a házban és úgy össze van vele növe, mint a borostyán a sziklával; benne reméli életét is befejezni. Mostdják, hogy valaha egészen értelmes volt és még most is néha vannak tiszta pillanatai; de ez oly ritkán fordul elő és oly rövid ideig tart, hogy alig várhatni tőle valami felvilágosítást.”

Az „ARADI KÖZLÖNY” tárczája.
(December 24.)

A társaságból.*

(Caevgeések. Írta: Révész Adolf. Budapest 1887. Singes és Wolfner bizományos.)

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Megvallom, nem csekély örömemre szolgált, midőn értesültem, hogy e cím alatt „A társaságból” egy cikksorozat fog megjelenni, mely modern társadalmi életünk egyes kiválóbb mozzanatait tárgyalja. Már rég szükségét érezte a magyar irodalom egy ily könyvnek, melyben mint tükörben társadalmi életünk egyes alakjai fölismerjék magukat és mely a gúny, a satyra, a szellemesség, a critici elme és a helyes megfigyelő tehetség fegyvereivel egyrészt kellemes olvasmányt, másrészt azonban tanulságos példákat nyújt.

Es ha már rokonszenves a tárgy maga: éppen azokat az alakokat látni lefestve, a melyek folyton szemünk előtt vannak és a melyeket szeretünk megörökíteni szemlélni, mert kedvesek, mert bájosak, vagy pedig éppen azért, mert nevéltségeselek — mennyi szeretetre méltóság jópöndzhatik a leírásba: a szerző egész lelkesültséggel, kedélytel önti e könyvbe, megcsillanik gazdag humora és ezer apró változatban hámuljak szellemét. Ő, én már előre elképzeletem, hogy mily örömmel fogom e könyvet olvasni és alig vártam a napot, mely végre teljesíti vágyamat.

Es ime, egy boros téli napon egy kedves alak, aranyozott czimtáblájú könyvet kapok kézhez, melyben az én vára vár czikkeimet találom fel a társaságról. De, nem tudom a boros idő okozta-e, avagy e czikkek, de én elkedvetlenedve tettem le a könyvet kezemből.

Igazán szeretnék, ha kedvezően nyilatkozhatnának e czikkekről és mit se tennénk zivevebben, mint ha őszinte elismeréssel adóztatnák egy könyvnek, melynek tárgya oly rokonszenves. De fájdalom, e könyv csak elkedvetlenitö hatást gyakorolhat az olvasóra.

Mert nem elég, hogy egy meghasonlott kedély nyilatkozik meg e könyvben, e sivar kedély teljesen előtérbe lép és szerzőnek gondja van rá, hogy egész írói egyéniségével, sze-

* Bár nem mindenben adunk igazat e critiesnak, de mivel igen sok és fiatal írónak tanúságul szolgálható megjegyzést tartalmaz, nem mellőzhetük.
Szerk.

egy is akadt volna, ki ez alkalommal a kerítést lerántotta s az árkok betömte volna a körülöttek pedigris harsány hangon odakiáltott volna: Ne hiszjétek meg csalókát, mert el vagytok veszte mindnyájan, ha valamikor elfelejtitek, hogy a föld soha sem egyesek sajátja, hanem közös mindnyájunké — és mit Condorcet, Brissot, Mirabeau és Trousseau oly gyakorta és önnevelés megerősítésén, tényleg életbe léptetni akarta. Valószínű a társadalmi teljes egyenlőséget, különösen pedig keresztülvinni azt az államfenntartó közbenjárás által, volt törekvéseink és tetteink főcélja. Krény kultúráságot akart emelni, melyben a nép (le peuple) ellentétben a vagyonszolgakkal képeze egyedül minden jónak kuforrását, mintegy társadalmi mintaképet. Harca került, melyben a vagyonszók győztek. Robespierre és vele együtt eszméje bukott. A Bourgeois hatalma ismét megerősödött.

A rémpárt egyik elfogott vezére Babeuf Gracchus, Rousseau törvénytelen fia és követője, Robespierre eszméjét felkarralta és szabadon bocsátása után azokat tovább kifejtette, mely célból a z egyenlők társaságát alapította a „néptribun” közönlénnyel. De nem állapot megemléti terjesztésével, szövegvete Sylvain Maréchal anyagvli bölcsesséval, ama „egyenlőséget” foganatosítani kezdte. Tantételei következőkben összpontosultak: Minden vagyon a nép sajátja. Mindenki jogolt boldog földi léte. A munka mindenkire nézve államilag előirt kötele. Törvények szabályozzák azt. Arról is gondoskodnak azok, hogy a munka örömet teljesítessék. Az élvezetek egyenlők legyenek.

Egyenlő a lakás, a különbség rubázban eltöröltetik. Egyenlő nevelés. A kormányzat határozza meg a kiskorúak leendő hivatását, valamint ó megállapítja a polgárok egyes osztályait. A telek és a föld képezik a kereset alapját. Művészet és tudományból csak a hasznos tartandó meg, a többi betiltatik, kivált hititani értekezletek, valamint szépirodalmi művek. Az alyai hatalom megszűnik. A legszigorubb sajtó-censura gondoskodik, hogy a közös (commun) alapelvek ellen misem nyilváníthatassék. Senkinek sem szabad előlényeket terjesztetni, melyek az egyenlőség elvével meg nem férhetők. Már 16,000-re rugott követőinek száma, már-már meg voltak nyerve egyes hadsapatok, midőn az összeküvés felfedeztetett, a főszökösök elfogattak és közülök Babeuf s Darthe lefejeztették (1796. 10. IV.).

I. Napoleon vélegesen megerősíté a Bourgeois hatalmát, még pedig olyannyira, hogy ez később res sem szorult és — o lehetett. Következett a Restauratio korszaka. A szabadelvesség befolyása háborítlan maradt A szovő- és gőzegek növekedő alkalmazása még inkább megerősíték a töke hatalmát.

Akkor lépett fel Saint Simou gróf. († 1825.) Eme férfi ösztönserővel sejtette a hatalom social-ellenes és szabadságlól fejlődését; határozott vonásokkal lerajzolta a Bourgeois és perjele közt uralkodó ellentétet, látki szavakkal festette az ipar fejlődését a párisi Commune rémuralmának kitöréséig. 1823-ban kiadott „Catechisme des industriels” című művében a munkásokat nevezi tulajdonképpen iparosoknak, osztályukat tartván a legelsőnek, legfontosabbnak. Az összes létezők főelemének a munkát nyilvánítja, annak uralmát és ervelel-entében a töke védurasságának lerontását sürgette. E cél elérésére indítványba hozott egy a negyedik rend és a eszásárság közt köendő véd- és dacz-szövetséget. A szeretet új vallása — le nouveau christia-

nisme — által összhangzásba hozassék az egyesek vagyona a közjóléttel. Sürgette a rendszeres öszület, hogy ezáltal bemutatssa a világnak tagjainak családszerző köteletében boldogító eszmeinek valódságát.

A St-Simonismus követői közül kimagaslott a nemesebb Bazard, ki feladóló buzgalma által eme tanoknak nagy tekintélyt szerzett: de a buja Infantin erkészieségi cultusát hozzá kapcsolván, csakhamar megásta sirtját. Bazard u. m. Infantin föte-rekvesei a „testvérség” életbe léptetésében, az örökösödési jog megszüntetésében összpontosultak.

A megindított mozgalom új vezérre akadt Charles Fourier-ban († 1837). Ez az ösztönök összhangzatosságából kiindulva, megsemmisítésk helyett azok fejlesztését a munka mozgósítása ezélből ajánlotta. A munkaelvet, munkakedvet kellő váltakozás által vélté létrehozhatni. Fourier kikel a kereskedelem ellen, amennyiben ez csak az egyes kereskedőknek hoz hasznot, kiket a földbirtok feldarabolása ellen, hangsúlyozván, hogy annak egyszégesen szervezett művelése a talaj kívánalmáira szerint minőségre egy, mint mennyiségre nézve is két-szeres adható a mai termelésnek: követéti továbbá a birtok és munka megfelelő rendszeresítését. Az öszületnek (Association) biztosítja a jövőt: az embernek gyermekeinek hetedik korszakát a „szerecsse hajnalpirja”, t. i. az öszület kőpzenati. A birtok és munka-rendszeresítés foganatosítását ezéző elveit behatóan tárgyalja a „Phalangie” és „Phalanstère”-ben. Ezekben oly öszületet ismert meg bemutatni, melyek nagyobb birtokterület alapján magukba zárnak minden munkacélra ele-gendő számú résztvevőket, kik most már egy nagy családot alkotván, egymás közt a leg-korlatlanabb nem viszonyban élnek s gyer-mekeiket közösen felnevelik: a vagyon teljes megszüntetését sehol sem tartja szükséges-nek, e helyett ajánlotta a tiszta nyereség fel-osztását töke, munka és észhez viszonyítva.

Bekövetkezett Louis Philipp elűzése és nyomban vele az állampolgári társaság végle-ges győzele a nemesség fölött, de egytal egy óriási számú proletariatus folytonos növekedése. Az actív és passív választójog megszörikozása csak 200, illetőleg 1000 francos egyenes adó jogositott fel arra — elkeseredett visszhatást szült. Hon-narotti által, ki mint Babeuf egykori társa, öszeszeűvésének történetét megírta, emlékeztetbe juttattak ennek tervei. A de-mocratia — úgy hangzott a munkás tábor-ban, csak felszörség: csak az ált-alános vagyonközörség és birtokegyenlőség nyújthat egyszersmind politikai egyenjogosságot is. Ennek foganatosítása a legeszményebb communis-must szülte, a mely erőszakos unon, t. i. a vagyonosak le mészárlása által vélté egyedül ezéljrt elérhetni. Blanqui, Barbés és Bernard voltak eme esze-zevett csapatok triumvirjai. 1839. május 12-én kezdődött a harcz, mely néhány óra múlva a kommunisták legyőzetésével végződött. A munkás osztály jobbik része undorral fordult el eme szörnyektől és a kommunismus újabb alakjához a vallásos simul. Ennek képviselői Esquiroz, Pequeur főleg pedig Lamennais voltak. Ide tartozott Cabet ügyvéd is († 1856-ban Majsouriban), buzgó democrata, kinek ez okból Louis Fil-lop uralkodása alatt Angliába kellett menekülnie. Ez a társadalom alapját, a családot és a ház-as-frigyet érintetlenül hagyván, csakis a gyermekek nyilvános nevelését — 18 évig közös terv szerint ajánlotta. Szerinté egye-dül az állam lehet tulajdonos, ó gondoskodik az egyesek szükségletéről, de ezért mindenkitől munkát követel. A ki 18-ik évet éltéri, köteletetik, ha a tudománynak nem

az östöt. A vízbe érve lassan megteelik, last-lyed és némi erőlökés után sikerül végre a tárgy alá hozni és ezt az üstel felogni.

A tárgy a legeskelelyebb sérülés nélkül kezei, kbe kerül.

A vizsgálódásnál azt találjuk, hogy a tárgy 50 centimeter hosszú és 25 centimeter széles.

Vékony, nem kopott zsinag van körüle csavarva. E zsinag két vége olyféle csomóra volt kötve, melyet kokárdának szoktak nevezni. A zsinaget legomboltjuk. A csomag tel-jesen egy burka fekete perká-szövetből áll, melynek végei a csomag két oldalán egyszerű csomóra vannak kötve, és a szövet csucsi, mint a nyul fülei kiállanak: a szövet közepé fekete ezérnával van öszszearrva. Mindezt gondosan kifejűjük és a szövetet kiterítvén, egy négyszögmetér nagynak mutatkozók. Mindkét széle be van szögeve.

Ezen első burok alatt egy másodk lát-szik. Ez egy vasszurke színű posztónadrág alsó része. A felső rész le volt vágva, bizon-nyára azért, hogy a szabó jegyve vagy a gon-bok nyomra ne vessenek.

Látzólag e nadrág egy középtermetű egyén számára készült.

E másodk burok alatt ismét egy emberi lábát találunk, éppen olyat, a minót Lampon kihálaszott. A lábakra kevéssé van kifejődvé, de első pillanatra lehetetlen megállapítani, hogy a láb férfi vagy asszonyi volt-e. Van azonban a lábon egy harisnya, melynek hosz-sza gyanítani engedi, hogy az egy harisnya-kötővel a térd felétt lehetett megköttve. A czermből készült barna színű harisnya felső végétől néhány centimeternyi le volt vágva, valószínűleg valamely jeget eltávolítása végett.

A szövet árnyalatából azt következtetjük, hogy a láb fedő harisnya alsó vége gyapot kápczából volt takarva.

Ezen kápcza maradványán egy bár na-gyon elkopott, de mégis kibítható nagy ny; egy B. betű két kereszt között:

↑ B. ↑

A csomagolásnál egyetlen gombostű sem használtatott, minden varva volt.

Haladéktalanul két orvos után kótitünk és ezek megértezték minden intézkedés meg-tételét, melyek annak megállapítása végett szükségesek, hogy a kut mellében nem-e rejlik még valami gyanus tárgy.

E célból Ringué rendőr által a városi

él, mesterséget tanulni. A férfiaknak 65, a nőknek 45 évig kell a közös műhelyekben dolgozni. Ha valamely kereseti ágban tulter-messé találna bekövetkezni, akkor újak föl-vétele megszorítandó. Felszabadítást a munka alól csakis a társak adhatnak. Betegek szá-mára közközházak emelkedek, esetleges tette-ük pedig szöriro figyelmelemmel tartandók, ne-hogy a munkától megvonják magukat. Cabet ezen eszmék foganatosítását követező átme-neti állapotok segítségével tartotta elérhetőnek: Választási reform, a democrata uralom hely-reállítás, az örökösödési rend megszüntetése, végrendeletek és adományozások betiltása, a vagyonra kivetett adó fokozatos emelése, a munka rendszeresítése, a bérék rendezése, szab-d és közös nevelés előmozdítása.

Ezen Cabet által „Voyage en Jearie” című munkájában lerajzolt eszméiállam valósá-tására Amerikában kísérletek is tétettek, de tartós sikerrel nem voltak.

Az eddig elősorolt socialisticus törekve-sek jobbadán csak egyes lelkesült és rajongó vezérek személyes befolyásának köszönhetőek elterjedésüket, bár ez csak az alsó osztályokra szörikozott: csak a negyvenes évek közepé táján kezdődött ezen áramlat a lakosság job-borsu rétegeit is előzönlenni, világosabb és tu-datósabb célokkal fellépni. Akadtak ugyan írók a munkások sorából, kik a viszonyokat józanabban felfogással ítélték és a szükséges reformszökökre utáltak. Ilyenek voltak: Charles Moiret, Adolphe Boyer, Flora Tristan s többen. Ekkor indult virágszásnak a munkás-sajtó is. Leginkább működött ezen irányban az „Atelier” folyóirat. Azonkívül megjelenek Cabet szerkesztésébe alatt „Le Peuplaire”, Adam és Mallarmet alatt a „La Praternité” és Ledru-Rollin közönye, a „La Reforme”. Ez utóbbi tisztán socialdemocratikus elveket kep-viselt és 1843-ban jelent meg először. Pro-grammja felvette: A termelési öszületeket állami segélylly, s a szabad néppálomat. El-érhetőnek vélté ezeket az általános szavazati jog, a népképviselek imperatívus mandatum-ma, állammnevelés, a munkára tartandó igény és implicite munkakötelezettség behozatala által.

Eme socialisták sorát befejezte Louis Blanc. Első feltűnést keltett egy democrata lapban megjelent „A munka rendszeresíté-se” cikk által. Ebben a társadalom romlásának főokkál a versenyzést tünteti fel, és ennek megszüntetésére azt indítványozza, hogy az állam maga lépjen fel mint termelő és versenyző, s így túlhatalmánság fogva könnyen legyőzheti a magányos versenyzőket, kezébe kerítheti az ipart. Maguk a munkások állítsanak fel az államtól pénz és törvények által támogatva műhelyeket, hol saját számukra termelhetnek. A műhelyek egyetemleges öteleket alkossanak, midát az egyik iparágból eredményezett nyereség szükség esetén más veszélyezettett iparág fölévítésére fordíthatassék. Ilyeken a risico, mely eddig oly nagy szerepet játszik, többé tekintetbe nem jó. Amint ezekből lát-juk, Louis Blanc fieszméje volt népi-part te-rementen, melynek életbe léptetésére elején csak-ugyan állami segélyt kívántatott, de mely, ha már egyszer gyökeret vert, csakhamar képa-sítve leend törvények által maga magát szab-ályozni, létét föntartani, hatáskörét kiter-jesztetni.

Bekövetkezett 1848. s vele a júliusi for-radalom. Tényleges választójog szabadságle-lenés, makacs korlátozása (200,000 polgárra) ismét megbuktatta a királyságot. Ez már a negyedik rend győzele volt. Franciaország ismét köztársaságáá kiáltottat ki. Az ideigle-nes kormány gyengesége öt az egyes social-pártok játkészerevé tette. Csak annyiról eme-letes, hogy egy munkás — Albert — tagja volt. Ezenkívül még Louis Blanc és Ledru-Rollin támogatják a proletariusok ügyeit. — Ennek folytán a provisorium mindenféle en-gedélyekre kényserítettett, annyival is in-kább, mivel a csöcsélek, Barbés és Blanqui

túlzotóság parancsnokához a következő meg-keresést küldöttük:

„Mi, rendőrbiztos, az Odéon-negyed-nek: Tekintettel arra, hogy a Princes-utca... számú házának kutyából két emberi láb halásztatott ki, miből büntényre lehet követ-keztetni, megkeressük a túzózóóság parancs-nokát, hogy a kut kikutatására és kiürítésére szükséges legényeséget és eszközöket rendel-keztetésünkre bocsássa. Oly fentartással, hogy mindaz, mi a kutban találatik, nekünk át-adassék.

Páris, 1869. január 26. Macé Gusztáv rendőr-biztos.”

Champy, a Ringué mellé adott rendő-r jelenti, hogy a terület két rendőrorossa meg-érkezett.

Adadjuk ezeknek a kutból kihuzott mind- két lábát és felkerjünk a ok vizsgálatára. — Mindketten meggyeznek abban, hogy e testrészek a térd fölött valamely eles eszköz és gyakoriótt kéz által meglehetősen egyene-tesen levágattak, állapotukból azonban sem a vízben lettek tartatmára, sem az illető egyén nemere nem lehet következtetést vonni.

Hatarozott nyilatkozatra szólítottatván fel, újabb beható vizsgálat után kijelentik, hogy a kutbanletel körülbelül egy hónapra tehető és hogy mindkét láb nőnemű személyé lát-szik lenni.

A törvényes előírásoknak megfelelőleg, hivatozóssal hivatalos eskütűkre, ez értele-mben adják meg orvosi véleményüket.

Erre a két hullarészt elküldjük a Mor-gue-ba következő felszóltással:

„Mi, alöltört rendőrbiztos, felhívjuk a Morgue gondnokát, hogy átvegyen és min-den rendelkezésére álló eszközzel lehetőleg épségben tartson: női harisnyákba dugott két emberi lábát, melyek a mai napon délután 3 és 5 óra közt a Princes-utca egyik házá-nak vedres kutyájában feltaláltattak és onné ki-huztatok.

Megkeressük továbbá a mellekelt zsinag- ek, szövetburítokot és ↑ B. ↑ jeggyel ellátott kápczak átvételére, megszártására és fertőtlenítésére. Azután mindzsen bizonyíté- sokat pecsét alatt a vizsgálóbírói intézkedéseig megörzöze.

Páris, 1869. január 26. Macé Gusztáv, rendőr-biztos.”

(Folyt. köt.)

vezetése alatt, kik szabadságba helyeztetek, fegyveresen rendezett hatalmat képezett. A törvényes munkanap tartama 11 óra helyett 10-zele állapotot meg: az élelmiszerekre kivetett adó a birtokosok káraára beszünttet-tett, a munkagénynek oly értelemben ada-tott hely, hogy az állam kötelezetetít minde-nkít elégséges bér mellett foglalkoztatni. Ugy, mint az első forradalom idején, most is fellállitattak a nemzeti műhelyek. Minden munkás naponta két francot kapott, a kik pe-dig azonnal nem nyerhettek alkalmazást 1 és fél francot. A kormány, csak hogy munkát adhasson a népnek, hasznontalan földhányá-s-kól emeltetett. Nemsokára Páris minden ré-széből ide csödlött csöcsélek gyűlhelyét ké-pezte, ugy, hogy a nemzeti műhelyekben alkalmazott egének száma 1848. május 19-én közel 90,000-ra rugott. Megengede-tett nekik a nemzetörségbe belépni, midáltt fegyverekre tettek szert. Hatalmuk telöpont-ját képezte a munkás-parlament, mely a Pa-lais Luxembourghban tartotta üléseit Louis Blanc elnökelete alatt. Ennek föczéja volt a munkások helyzetének javításáról szóló re-formmeszmék fölött tanakodni; csak hogy e e helyett hasznontalan szöszaporítással töltötte idejét.

Az újonnan megválasztott nemzetgyűlés felismerte a veszélyt, melynek a vagyonbiz-tosság napról-napra fokozódó mérvén ki van téve. Elkészíté a harezot azért, hogy Louis Blancot a kormányzatból kiszöriozotta, foly-tatta, a, ennyiben lépésről-lépésre visszaso-ritotta a proletariatust régi korlátoi közé, és befejezte, a midón elrendezte a nemzeti mű-helyek bezárását, midáltt az ellenfelet ekese-reddet harezza uszította. 1849. június 22-én kezdődött eme vérengző esata — a koldusok harca a vagyonosak ellen, négy napig tar-tott eme világtörténelmi jelentőséggel bíró ütközést, midékt oldalról é borszaszó órak döntő horderejének teljes tudatával, és épp azért a legelkeseredettebb kétségbeesés dülé-vel, bátorságával, Cavignac, kit a nemzet-gyűlés e válságos napokban katonai teljhata-lom ruházott föl, mentette meg a társad-almat e harezóli: a socialdemocratok, da-czára makacs ellenszegülőknek, leverettek, vezéreiknek — között Blanqui és Ledru-Rollin — Franciaországból menekülnie kel-lett. A társadalom könnyebben lélegett, csak még erős kéze volt szükség, hogy ha-sonló kísérletek ne ismételtessenek. III-ik Napoleon bizotott meg eme feladattal, és a meddig uralkodott, biztonságban élvezhették a vagyonosok életüket. De bukásával a hydra ismét feltöltte fejét, a mint ezt a gyászos emlékeztető 1871-diki commune rémuralma eléggé tanúsítja.

Az 1848 óta működő francia socialisták közül egyedül Proudhon birt némi jelentőséggel és befolyással. Ez foglalkozásra betü-szedő volt és alapos műveltséggel éppem nem birt; onné magyarázhatók is egyuttal a rend-szerbe mutatkozó hiányok. Társadalmi álla-potainkat élesen megítélte és ama modata: „La propriété c'est le vol” közmondássá vált. Figyelmet érdemelnek az árúknak kifejezett érték-ről szóló eszméi. (Tout produit est une signe representatif du travail. Midán áru nem egyébb, mint munkát képvisellett jel.)

Evel befejeztük volna a francia socialisták és azok törekvéseinek rövid vázlatát és épp ugy, mint hiszem, hogy elég hű képet nyújtja ama idők viszonyainak, azon meggyő-ződest is fogja bennünk érlelni, hogy a munkások hatalma, ha mindjárt egyes vezérek lángeszeméjével is öszszepárosul, nem elegendő a munkás- és social-kérdés végreleges megol-dására, hogy itt egy magasabb tényezőnek kell közreműködnie, hogy a javulás e téren általános és tartós lehessen, mely tényezőről majd más alkalommal.

Szattinger József.

K ü l f ö l d .

A háboru eshetősége. A „Journal de St.-Petersbourg” a „Morning Post” cikkére megjegyzi, hogy annak sugalmazói épen azt a pillanatot választották, hogy hábo-rus fenyegetésekkel álljanak elő, a melyben a kormányok a bolgár válság által előidézett ellentéteket lelkiismeretesen kiengesz-telni törekvésnek s a porta és Oroszország egyetértésre jutottak oly megoldás fölött, mely öket kieléltíti és a berlini szerződésnek is megfelelene. A „Journal de St.-Petersbourg” azon kérdés fölött tartózkodik a vélemény-nyilvánítástól, vajjon az általános békeirány-zat bizonyos számításokra czélzó törekvéseket háborogtat-e, vagy a cikke egyik czelo-kat tűzött e maga elé. De azon hatalmaknak, melyek ez izgató politikát helytelemitik, nyil-vánítani kellene abbeli elhatározásukat, hogy a békét megörizzék és a porta ellen o i n-tézett megfélemlítési kísérle-tet ellensúlyozni fogják. A neve-zett hirlap abbeli reményének ad kifejezést, hogy ez nem fog a hatalmakon múlni és hogy a szultán értesítettini fog, hogy míg ó az engesztelésre és békét keresi, addig a hatalmak rokonszövenre és erélyes támogatá-sára mindig számíthat.

Bismarck és a bolgár küldöttség. Valónak bizonyul, hogy Bismarck her-zeg a küldöttség közbenjárásával a bolgár kormányra káztanácsolta, hogy Oroszország a tárgyalése kezék meg-állapodásra jutni, és ennek eszköze gyantán a mingreliai herzeg megválasztá-sát megválasztást jelázte. Azt a hirt, hogy a berlini török nagykövet a kül-döttséget a mingreliai herzeg megválasztá-sáról beleszélte volna, alapatlannak nyilvánít-ják. — A küldöttségek a kormányhoz inté-zett táviratai nem tesznek említést a nagy-követtel e jelölségre vonatkozó beszélgetésről.

Legújabb posta.

— Oroszország Coburg herozeg ellen. Olasz kormánykörökben nem csinálnak titköt abból, hogy az orosz kormány vala-mely más e cabinet esetleges javasla-tát Coburg Ferdinánd herzeg jelölségek felállítására, valamint a sobranje által netán megtörténhető megválasztását, daczára a her-

czeg elismert előnyeinek, vis utasítani. Az azonban nem visszautasítás volt megtörtént még nem volt abban a helyzet tellesse, mert eddig semmi forma-d jav-mat és csupán csak pufalatos történet, a mire uegatv értelemben a választ meg is adták. Az orosz eszásári család közelebből elhagyja Gaszinát s az önépegi Pétervárot fog tar-tózkodni. Karagyoryevics Arzen her-zeg, a kit III. Sándor czar előzekényen fo-gadott, alárendelt ranggal az orosz testörségbe lepett.

— **Bolgár Sándor, Karavelow.** Bukarestből jelentik 22-ikéről, hogy Bat-tenberg Sándor herzeg az esti lapok je-lentése szerint januárban, mint az ot-tani udvar vendége oda ér-keztek. — Karavelow, a ki az este Ruscskából oda érkezett, Oroszország-ba utazik.

TÁVIRAT.

— **A nagy-kiszácsi vasuti szeren-ösétlenség.** — Nagy-Kiszács Jec. 23. (Az „Aradi Közlöny” eredeti távirata.) A január 24-diken történt vasuti szerenösétlenség ügyében, három napig tartott tárgyalás után, a törvényszék ma mondta ki az ítéletet, Kánitz Lajos 3 hónapi börtönrre ítélte, míg Szeitz és Krismanits felmentettek.

NAP T A R .

Decemher 24. Péntek. Róm, eadh. napt. Adám és Éva. — Prot. naptár Adám és Éva. — Görög-orosz napt. (decemher 12.) Spiridon. — Nap két 7 óra 49 percz. Nyugvák 4 óra 10 percz.

Decemher 24. A siketnema iskola karösony- ünnepéje d. u. 2 1/2 órakor.

Decemher 26. Az aradi daleylet estélye a Stroby (Bauer) vendéglöben.

Decemher 30. A „Kölöcsy-Egyesület” felolvasó estélye d. u. 4 1/2 órakor a városihasza dísztermében.

1867. január 1. Az aradi nyomdászok dalstélye a Tücherer-szabó éttermeben.

Január 10. Aradmegye törvényhatósági bizottsá-gának közgyűlése d. e. 9 órakor.

„ARADI KÖZLÖNY”

előfözetési feltételei.

Helyben házhoz hordva:

Egy évre	12 frt — kr
Fél évre	6 — —
Negyed évre	3 — —
Egy óóra	1 — —

Vidékire postán szötküldve:

Egy évre	14 frt — kr
Fél évre	7 — —
Negyed évre	3 50 —
Egy óóra	1 20 —

Az előfözetési pénzeket kérjük, legzé-l-szerűbben posta-utalványal, még a hó vége előtt beküldenli, hogy a lap pontos expeditió-ját fennakadás nélkül teljesíthessük.

Hirdetéseket a jövő évi folyamra már most is felvezünk a szerkesztő helyiségben.

Mutatványszámokat kívánatra egy hétig ingyen és bérmentre küldünk.

Arad, 1856. decemher havában.

Az „Aradi Közlöny” szerkesztötsége és kiadóhivatala.

H I R E K .

Arad és Vidéke.

— **Karácsony előstéjére nyugszik le** ma a nap. A mint utolsó sugarai bucsút in-tenek, kigyullad az apró gyertyák és csillárok ezernyi fénye és kigyulladnak az öröm tüzei az emberi szivekben. A béke es nyugalom elfoglalja helyét mindentűtt, a köny helyet ad a mosolynak s a sóhaj felváltja a hála fo-hászra. Apró gyermekek ezernyi rajji, kik az életnek csak edességéit ismerik, nevető örö-mök, ragyogó szemekkel veszik körül az öröm fáját és a komoly, küzdelemben elfáradt férfi, a megtörtött agg mosolyogni, örülni tud az ó örömtükön. A gyermeköröm ez este és a gyermeköröm elözi a félté-ldot. Ennek szá-mára elég szomorú napot nyujt az esz-tendő az élet bajaival s a küzdelemi nehéz-ségeivel. A bűn és gonoszság ne sajtoljon sem könyet senki szeméből, a nyomort és szenvedést felejtessék el mindenütt a pillan-nyi enyhülés, és örövendén mindenki az örövdökökkel, zengjen hösönna mindenki aja-kán akkor, midón évfördulója van a napnak, melyen megszületett az ige hirdetője, a világ megváltója. Legyen megbohasztva mindenket a szeretet ünnepe, a harag és gyűlölet tünjön el a keresztényi szeretet melege elől, és öleljük magunkhoz a felebarátot, a kit mindnyájunkkal egyformán ért a megváltó áldás. Mi is, a kik naponta megjelenő barát-jai vagyunk olvasóinknak, a kik öszjük örö-müket és vigasztalást sietünk bánatuknak, a béke édes nyugalmát kívánjuk a mai estehez, a zavartalan tiszta öröm perczeit a kigyuladó örömtűzekhez!

— **Az árvaház karácsonyja.** A jókony-ságban kifogyhatlan polgári jötekonny öegy-let az idén is, mint már évek óta, meglepő, szép karácsonyi ünnepelet rendezett. Az egy-

BUDAPESTI TŐZSDE.

December 22.

	Pénz	Arany
M. kir. aranyár. adóment. 4%	103 90	104 20
" papírár. adóment. 5%	93 55	93 85
M. vasúti köl. 120 frt o. é. (300 fr.) 5%	152	152
M. v. köl. 120 frt egyes dbkban	152	153
M. 1869. kel. v. á. kötv. (els.) adóment. 5%	99 25	99 75
M. 1873. kel. ár. v. ez. (els.) adóment. 5%	125	126
M. 1876. kel. aranyban (els.) adóment. 5%	119 50	120 50
M. kir. nyereség-kölesön 100 frt	120 50	121 50
50 frt drbjá	123	124
Tiszai és szegedi kölcsön 4%	104 25	105 25
M. k. földm. kötvények 5% 1867. zárad. 5%	103 75	104 50
M. k. földm. kötvények 5% 1867. zárad. 5%	104 25	105 25
M. k. földm. kötvények horvát-ors. 5%	105	106
M. k. földm. kötvények erdélyi 5%	104 50	105 50
erdélyi jelz. urb. vk. (100 forint) 5%	98 50	99
Szülődés-művelt. kötv. (100 frt) 5%	99 50	100
Pest városi kölcsön 1870. évből 6%	106	106 50
1871. évből 6%	108	109
Budapesti főv. 1880. kölcsön 6%	100 50	101
Budapesti bankgy. részvényt.	101 75	102 25
Magy. ált. hitelbank	—	—
Magy. jelz. hitl. II. kib. in. elismv.	140	140 25
Magy. lez. és pénzváltó	102	102 25

	Pénz	Arany
Magy. orsz. bank részvény-társaság	—	—
Oszt. hitelintézet	293 70	293 90
Osztr.-magyar bank	874	878
L. magyar iparbank	153	153
Pesti keresk. bank	677	679
Bécsi bizt. társulat	205	207
Bécsi élet- és jár. bizt. társ.	210	220
Első magy. általános bizt. társ.	320 3	324 0
Fonciere pesti bizt. társ.	70	71
Magyar-francia bizt. társ.	207	209
Pannonia vissz. társ.	875	900
Concordia malom	455	460
Első budapesti malom	1050	1060
Erzsébet malom	229	231
Hengermalom	565	57 3
Luiza malom	280	282
Molnárak és sütők malma	380	385
Pannonia malom	750	780
Viktoria malom	202	208
"Adria" m. tengeri hajóz. részv. t.	—	—
Alföld-fiumei vasút 5%	187 50	188 50
Bátaszék domb-zákány vasút 5%	180	182
Déli vasút 5%	—	—
Északkeleti vasút 5%	171 50	172 50
Erdélyi vasút 5%	187	188
Győr-sopron-ebenfurti vasút 5%	—	—
Kassa-oderbergi vasút 4%	149	150
Magyar galicziái vasút 3%	175 50	176 50
M. ny. v (sz.-győr-gráczy vasút 3%)	171	172
Oszt. államvasút 3%	251	251 50
Pécs-barcsi vasút 3%	—	—
Tisza-vidéki vasút 3%	251	252
Osztr. dunagőzhajózási társ. 3%	382	386

	Pénz	Arany
Pesti közúti vaspálya	478	480
Pesti közúti vasp. élvezet jegyek	280	285
Budapesti III. ker. takarékp.	99	100
Országos központi	517	519
Pesti hazai első	7900	7950
Egyesült Budapest fővárosi takp.	465	470
Magyar ált. takarékp. részvény	91 50	92 50
Alagut	151	152
Általános waggon kölcs. társ. íg.	76 50	77 50
"Franklin"-társulat	202	204
Gauz és társas. vas. és gépgyár	810	820
Gschwind-féle szeszgyár	375	385
Gyapjú. és biz. I. magyar	275	285
Keresked. épülete	650	—
Könyvnyomda "Atheneum"	550	555
Pesti	1190	1140
Köszénb. és téglagy. (Drasche)	257	258
Neuzetközi waggon-kölcsön-részv. társaság	77	78
Pesti építő-társaság	—	—
Rimamurány-salgótarj. vas. társ. v. ts.	90 60	91 50
Salgótarjáni köszénb.	148	150
Schlick-féle vas. és gépgyár	173	174
Schlick-féle vas. és gépgyár II. kib.	—	—
Serföldi első magyar	875	890
Sertészlázló	321	324
Sósuti kőbánya	—	—
Spódium- és csontlisztgyár	165	170
Szálloda-részvénytársaság	102	104
"Égla"-és mésztözeget ujlaki	188	190
Török dohányrészvény	69	70
Gőztéglagyár közbányai szelvé. dél.	268	270
M. jelz.-bank ny. kölcsönköt. 4sz.	104 75	105 50

Záloglevelek.	Pénz	Arany
M. földhitelt. papírtétek 5%	101 25	101 75
" " " 4 1/2%	99	99 50
" " " 4%	93 50	94
" " " 5%	128	129
" " " 5 1/2%	102 50	103
" " " 5%	101	101 50
" " " 5 1/2%	102 30	102 75
" " " 5%	101	101 45
" " " 4 1/2%	101 85	102 10
" " " 4%	98 50	98 90
" " " 6%	102	102 50
" " " 5 1/2%	101 50	102
" " " 5%	101	101 50
" " " 6%	101	102

Előbbségek.	Pénz	Arany
Budapesti lánchíd 5%	106	106 50
Lloyd- és tőzsdé-épület 5%	99 50	100
M. sz. k. orsz. vörös-kereszt sorj.	9 60	10
Oszt. vörös-kereszt-egylet . . .	15	15 50

Pénz. nemek.	Pénz	Arany
Cs.-kir. arany (vert)	5 96	6
Cs.-kir. arany (kör)	5 93	5 93
Oszt. magyar 8 ftos arany . . .	9 96	9 99
20 frankos arany	9 96	10 99
Oszt. magyar ezüst	—	—
Német birod. bankj. vagy ezekkel egyenért. bankj. (100 márkáért)	61 85	62
Ném. bankj. 100 ném. bir. márkáért	61 85	62
Amsterdam 100 hollandi frtért	104	104 25
Páris 100 frankért	49 65	49 75
Svájci pénzpiacok 100 frankér.	49 60	49 70
London 10 font sterlingért . . .	126 15	126 55

Árlejtési hirdetmény.

A Tehén és a Tél-utcában levő posványos helyek feltöltésére szükséges 200, és az Adám utca feltöltéséhez szükséges 100 köbméter fedőanyag kihordásának elvállalása irán f. é. december 28-án, d. e. 10 órakor árlejtést fog a gazdasági-szék tartani. Kikiáltási ár egy köbméter fedőanyagra 70 kr. Árlejtést lehet szóval vagy szóbeli árlejtést megelőzőleg benyújtandó írásbeli zárt ajánlatokkal, melyekben kifejezve kell lenni, hogy a vállalkozni kívánó a feltételeket ismeri és elfogadja. A feltételek előzőleg is Parecz István tanácsnok úrnál megtekinthetők. Arad sz. kir. város gazdasági székének 1886. december 14-én tartott üléséből.

Varjassy Lajos,
aljegyző.

Árverési hirdetmény.

A város tulajdonához tartozó halászati jogok 1887. évi január 1-től 1 vagy több évre leendő bérbeadása iránt folyó évi decemberhő 28-ik napján, délelőtt 10 órakor árverést fog a gazdasági-szék tartani. Kikiáltási ár 91 frt mely összegnek 10 százaléka bánompénzül leteendő. Árverési lehet szóval, vagy írásbeli zárt ajánlatokkal, mely utóbbiakhoz a bánompénz melléklendő s melyekben kifejezve kell lenni, hogy a vállalkozni kívánó a feltételeket ismeri és azokat elfogadja. A feltételek, előzőleg is Parecz István tanácsnok úrnál megtekinthetők. Arad sz. kir. város gazdasági székének 1886. évi december 14-én tartott üléséből.

Varjassy Lajos,
aljegyző.

A SZÉCHENYI IRODALMI INTÉZET,

ARADON.

Iroda: Főter, Neuman-ház. Könyvnyomda és tömítőde: Megyeház-utca.

Karácsony, ujév és farsangra

a következő cikkeket ajánlja a nagyrészt közönség figyelmébe:
Megrendelésre készít a legújabb kiállításban, megfelelő jelvényekkel mindennemű karácsonyi és ujévi üdvözlőket, bál-, táncszüneti meghívókat.

Disztes ujévi üdvözlőhártyák 5 krtól 60 krtig.

Nagy fall-, tömb-, jegyzék- és zseb-naptárak.

mindennemű kereskedelmi és háztartási könyvek, ügyvédi naplók és egyéb irodai cikkeket kézen kaphatók.

Arad, 1886. decemberhőben. Széchenyi irodalmi intézet.

Két jó erkölcsű iskolázott 10-17-1886.
fiú a „Széchenyi irodalmi intézet“ nyomdájában
tanulónak
fölvéttetik.

Árlejtési hirdetmény.

A város részére a jövő évben szükséges lakatos munkák elkészítésének elvállalása iránt f. é. decemberhő 28-án, d. e. 10 órakor árlejtést fog a gazdasági szék tartani. Bánompénzül leteendő 60 frt. Árlejtést lehet szóval vagy szóbeli árlejtést megelőzőleg benyújtandó írásbeli zárt ajánlattal, mely utóbbiakhoz a bánompénz melléklendő, s melyekben kifejezve kell lenni, hogy az árjegyzéket, a melynek alapján az árlejtés tartatik és a feltételeket ismeri és azokat elfogadja. A feltételek előzőleg is Parecz István tanácsnok úrnál megtekinthetők. Arad szab. kir. város gazdasági székének 1886. évi december 14-én tartott üléséből.

Varjassy Lajos.

Alkalmas karácsonyi és ujévi ajándékok.

SPITZER JAKAB és FIA

Ajánlják a legolcsóbb árakban elismert legnagyobb raktárukat

ujdonságok s különlegességekben,

ugymint

746-3.6 perzsiái, keleti és tournoi, velor

salon-szőnyegekben,

továbbá

smyrna-szőnyegek minden nagyságban.

velvet, brüszeli, tapestry, manilla,

cocous és nemez futószőnyegekben, stb.

WEILER R. M.

Arad, Hermann-udvar, főtér 14., ajánlja ujonnan érkezett, dus választékuasztali és függőlámpáit.

Majolika disztárgyakat honi és angol gyártmányban.

Thea, kávé, mocca- és étkezleketek.

China-ezüst tárgyakat legfinomabb és legcsinosabb kivitelben.

585-15.16

Vasbutorokat.

Tűzieszközök, fakosarak és kályhaellenzőket. Mindennemű háztartási és konyhaeszközök legújtanosabb áron

WEILER R. M.-nél

Arad, Hermann-udvar, főtér 14.

Az aradi piacon hallatlan csoda!!!

Női ingek 65, 80, 90, 1.80 krig.
Egy csorsetták 65, 75, 90, 1.80-ig.
Fehér alsó-szoknyák 90, 1., 1.20 frtig.
Férfi chifon, tigris, kreton vagy oxford 1., 1.10, 1.20, 1.40, 1.50 frtig.

Férfi harisnyák 8, 10, 12, 15, 40 krig.
Gyermekek harisnyák 8, 9, 10, 12, 15, 20, 25, 30-ig
Női harisnyák fehér és színes 15, 18, 20, 25.
Kretonok és szattonok 16, 18, 20, 25.
Koczkas és színes szövötek 16, 20, 25.
Férfi kalapok legújabb divatnak 1.20, 3.50-ig.
Gyermekekcsik, kézi kosarak, utazó bördöndök, nap- és esernyők, sátpánczák, nyak-kendők, keztyűk, paplanok, asztalmémlek, ágytakarók, gyermek-ruhák legújabbak nagy választékban és meglepő olcsó árakon kaphatók.

Kilényi Adolf

Aradon, főter 20. sz. a., a „Kék golyó“-hoz

Téli mulatságokra nagyon alkalmas hangszer az annyira elterjedt

ARISTON,

ára 6 kottáva együtt 22 frt.
Kisebb „Ariston“ 6 kottáva 16 frt.
Minden egyes darab kotta 60 kr.

Rövid magyarázata az „Ariston“ zeneszerkénynek a következő:
Egy egyszerű lenyomó által az „Ariston“ szerkény, tetejére oda erősített, kemény papírosból készített kotta által változik a zenedarab, minden egyéb teendő nélkül és minthogy több ezer zenedarab van, melyeket változtatva az „Aristonon“ eljátszani lehet, egy egyszerű csavarnak forgatása által. — Minden nemzeti dal és táncdarabok (kitünő francia-négyesek is) operák és operettek, marschok vannak így leköttázva. — Egy jól hangolt „Ariston“-nak hangja elegendő erős, nagyon kellemetes hangzásu, közvetlen közelben is nem fűlsértő, úgy hogy táncznál a cigányzenét pótolhatja.

Csomagolás nem számítatik. Kedvező feltételek mellett részletfizetésre is kapható.

Ernyei Gyula.

CACAO

146 és

CHOCOLADE

VICTOR SCHMIDT & SÖHNE

melyek az első bécsi konyhaművészeti kiállításán a legmagasabb díjjal, a kitüntetési oklevéllel lettek megjutalmazva, csak hatóságilag beiktott védjegyünk és czégnünk alatt valódiak. Kapható minden hírneves kereskedő úrnál és csomagolókészítőknél, Aradon

ELIAS ARMIN urnál.

Vidékre postai utánvétellel küldetnek szét.

Victor Schmidt & Söhne,

es. kir. orsz. enged. gyárosok.
Gyár és központi szétküldési hely: Bécs, V. Alleegassa, Nr. 48. (a déli vasút mentén.)